

A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum forrásgyűjteményeinek használati feltételei

A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum primer forrásgyűjteménye zeneszerzői, előadóművészi, zenetudós és zenei intézményi fondokból, valamint a BTK Zenetudományi Intézete Magyar Zenetörténeti Osztályának (később Legújabbkori Magyar Zenetörténeti Osztályának) 20. századi forrásgyűjteményeiből áll. Az Archívum primer és szekunder forrásainak megőrzése az adott dokumentum típusától és jellegétől függően különböző módokon és elhelyezéssel történhet. A legfontosabb primer forrásokat – zeneszerzői kéziratok, írások kéziratjai, népzenei és zenetörténeti kutatáshoz kapcsolódó kéziratok, levelek, hangversenyműsorok, eredeti fotók, hang- és filmfelvételek – riasztóval főszerelt, állagvédelem szempontjából biztosított raktárban helyezzük el, a kiemelt jelentőségű kéziratokat a raktár páncélszekrényében tároljuk. A raktár és a páncélszekrény kinyitása és a belépésre való jogosultság szigorúan szabályozott.

A raktárba csak megfelelő ellenőrzéssel lehet belépni, a kiemelt dokumentumok helyére a dokumentum adataival, az aktuális dátummal, valamint a kiemelő személyére vonatkozó adatokkal ellátott őrjegyet kell helyezni, a raktári naplóban a kivétel tényét rögzíteni szükséges. A dokumentumok visszahelyezését hasonlóképpen dokumentálni kell.

Belépésre jogosultak:

- a) az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont főigazgatója, továbbá a főigazgató által felhatalmazott személyek a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum vezetőjének tudtával,
- b) az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézetének igazgatója, az igazgató által felhatalmazott személyek a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum vezetőjének tudtával,
- c) a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum vezetője és az általa fölhatalmazott munkatársak.

A raktárban elhelyezett páncélszekrény tűz ellen védett, a raktár azonban nem. Vészhelyzet esetén az épület valamennyi archivális tároló helyiségére kiterjedő intézkedés lép életbe.

A felhasználás céljait, illetve módozatait, azon belül pedig a főbb dokumentumfélések használatát a hozzáférhetőség, a tanulmányozás és a felhasználás szabályai szerint a következőképpen határozzuk meg:

I. Tudományos célú kutatás és felhasználás

1. Autográf források (zeneszerzői kéziratok, vázlatok, próbanyomatok, szólamkották)

Tanulmányozás

Az egyes gyűjteményi egységekről táblázatos formájú leírás, más esetekben számítógépes katalógus áll rendelkezésre. Folyamatosan készül a különféle katalógusok–leírások számítógépes változata az Archívum Gyűjteményi Adatbázisának részeként. A kompozíciós kéziratok teljes jegyzéke az MTA BTK Zenetudományi Intézet 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum szerverén is hozzáférhető. A primer kézirat (autográf) források kéziratjai külső kutatók számára közvetlenül nem tanulmányozhatók, a kutatáskor a digitalizált példányok használata kötelező. A megtekinteni kívánt dokumentum adatait a külső kutató számára a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum vezetője vagy az általa kijelölt munkatárs teszi hozzáférhetővé. A dokumentumok szkennelt változatát a BTK Zenetudományi Intézetének

szerverén, valamint külső merevlemezeken tárolja az Archívum. Számítógépen – tanulmányozási céllal – ezeket a külső kutató is használhatja az Archívum helyiségeiben. Autográfokat az Archívum belső munkatársai is csak indokolt esetben és szabályozott módon (örjegy elhelyezésével, rövid időre) hozhatnak ki a raktárból. A kéziratok használatáról használati naplót vezet az Archívum, amelyben a kutató köteles feltüntetni a vizsgált kézirat jelzetét, saját nevét, lakcímét, foglalkozását, valamint a használat időpontját.

Másolás, publikálás, előadás

A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumban őrzött primer autográf forrásokról kiadatlan mű esetén másolat csak a szerző, illetve a jogörökösök jóváhagyásával készíthető. Kiadott művek esetén minősített kutató (zenetörténész, szakdolgozótíró) számára készíthető másolat, amennyiben a kutatáshoz nélkülözhetetlen az autográf tanulmányozása, és nem bizonyul elegendőnek, vagy megoldhatónak a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumban végzett helyszíni tanulmányozás. Mindkét esetben azonban a másolat csak írásbeli kutatói nyilatkozat ellenében adható át, a jogtulajdonos engedélyének megérkezését követően. Az Archívum a kutatói nyilatkozat nyomán nyilvántartja az Archívumban őrzött dokumentumokról készült másolatok adatait. Digitális képet digitális formában vagy kinyomtatva csak a szerző, illetve a jogörökösök kérésére, illetve az ő engedélyükkel, vagy a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum projektjeihez kapcsolódóan lehet készíteni; a jogörökös kérésére digitális pecsétet is elhelyez az Archívum a dokumentumon. Külső kutató digitális másolatot és fénymásolatot nem készíthet az Archívumban őrzött dokumentumokról. Autográf források bármely csekély részletének publikálásához (1), kiadott mű esetében a jogot birtokló zeneműkiadó, valamint a szerző, illetve a jogörökös és egyben tulajdonos, (2) kiadatlan mű, illetve kiadatlan tétel, tételrész esetében a szerző, illetve jogörökösök engedélye szükséges. Az Archívumban őrzött, kiadatlan művek előadásához az autográfól készített másolatot szintén a jogot esetlegesen birtokló zeneműkiadó, valamint a szerző, illetve a jogörökös és egyben tulajdonos hivatalos beleegyezése nyomán adunk ki, az előadónak gondoskodnia kell az előadás után járó szerzői jogdíjjal kapcsolatos információk Artisjushoz való eljutásáról. A szerzőkkel, illetve a jogörökösökkel való kapcsolattartást, az engedélyek megszerzését az Archívum munkatársai közreműködésükkel segítik.

2. Kézírtos levelek, írások, tudományos tanulmányok, naplók, egyéb személyes írásos dokumentumok a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum gyűjteményében

Tanulmányozás

A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumban őrzött levelekről, írásokról, tanulmányokról, naplókról, egyéb személyes írásos dokumentumokról számítógépes katalógus áll rendelkezésre, amely vagy az Archívum – a honlapon megjelenő – gyűjteményi adatbázisának részét képezi, vagy az Archívum szerverén található. A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumban őrzött, zeneszerzők, zenetudósok, muzsikusok által írt, őket megszólító, illetve a korszak zeneéletével kapcsolatos egyéb levelek indokolt esetben, eredeti formában is tanulmányozhatók, ám az autográf zenei kéziratokhoz hasonlóan szigorú őrzés és korlátozás mellett. A kézírtos levelek esetében is a digitalizált változat tanulmányozását ajánljuk elsődlegesen. A levelekből másolni csupán körülírt témához, korlátozott mennyiségben lehet.

Idézés, publikálás

Kiadatlan, vagy eredeti nyelven kiadatlan levél eredeti szövegéből részletet a nemzetközileg elfogadott normák szerint lehet tudományos munkában idézni, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumának hozzájárulásával, a gyűjteményi adatbázisban fellelhető jelzet megadásával. Teljes levél közlése akár eredetiben, akár

valamilyen másnyelvű fordításban a Bölcsészettudományi Kutatóközpont 20–21. Századi Magyar Zenei Archívuma és a szerző, illetve a jogörökös és tulajdonos engedélyével lehetséges.

3. Az Archívumban őrzött hagyatékokhoz tartozó magánkönyvtárak, magánkottatárak, folyóiratgyűjtemények

Tanulmányozás

Az Archívumban őrzött hagyatékokhoz tartozó magánkönyvtárak, magánkottatárak, folyóiratgyűjtemények egyes darabjai megfelelő őrzés mellett általában kézbe adhatók és az Archívum helyiségeiben tanulmányozhatók. Kivételt képeznek azok a dokumentumok, melyeket állagvédelmi okokból nem vagy csak egészen kivételesen és igen korlátozott időre lehet kézbe adni, illetve amelyek ezen okokból csak digitalizált változatban megtekinthetők.

4. Hangversenyműsorok, újságkivágatok, műsorismertető, kritikagyűjtemények

Tanulmányozás

A hangversenyműsorok, az újságkivágatok, műsorismertető és kritikagyűjtemények között a tájékozódás a gyűjteményi adatbázis vagy a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum szervezésén őrzött gyűjteményi listák adatai alapján lehetséges. A dokumentumok az Archívumban kézbe vehetők. Ugyanakkor ezek esetében is elsősorban a digitalizált változatok tanulmányozását javasoljuk.

5. Fotók, hang- és filmfelvételek, ikonográfiai dokumentumok

Tanulmányozás

Az egyes fondokban elhelyezett fotógyűjtemények adatait szintén a honlap gyűjteményi adatbázisa őrzi. A fondok nem kizárólag a zeneszerzőről készült képeket, hanem családi fotókat is tartalmazhatnak. A fényképek fölhasználásához és publikálásához a szerző, illetve a jogörökös engedélye szükséges. A hang- és filmfelvételek forrásai különbözőek: közgyűjteményből (Magyar Rádió, Magyar Televízió) átvett felvételek esetében a felvételek hallgatása helyben történhet, másolásuk azonban tilos. Különleges esetben – például tudományos előadás számára – a kutatóknak a kutatói nyilatkozat aláírása ellenében kiadható felvétel. Házi – a zeneszerző készítette – hangfelvétel felhasználása a szerző, illetve a jogörökös engedélyével történhet. Publikált hangfelvétel tudományos célú fölhasználása engedélyezett, de másodközlés esetén a kiadó, a szerző, illetve a jogörökös engedélye szükséges. A gyűjteményben őrzött, a hangfelvétel korai időszakából származó hanglemezek, illetve régi típusú magnókazetták lejátszása – amennyiben ezekről a felvételekről nincs digitalizált változat – az állagmegőrzés érdekében csak felügyelettel lehetséges, ezek esetében is prioritást élveznek a digitális másolatok. A hagyatékokban őrzött ikonográfiai dokumentumok a kutatók számára szabadon tanulmányozhatók, fényképezni, szkennelni azonban csak a kutatói nyilatkozat aláírása után szabad ezeket. A felvételek publikálása esetén a műalkotás létrehozójának, illetve jogörökésnek engedélye szükséges.

6. Köz- és magángyűjteményekből származó dokumentumok (kéziratok másolatai, kottatárak anyagai és dokumentációja, levéltári és intézményi hivatalos iratok)

Tanulmányozás

Az Archívumban a köz- és magángyűjteményekből származó, fénymásolatként vagy digitalizált formában őrzött dokumentumok az Archívum megbízott munkatársa segítségével

szabadon tanulmányozhatók, másolat azonban róluk nem készíthető. Az Archívum munkatársai tájékoztatási joggal rendelkeznek a dokumentumok eredetijének lelőhelyéről, így a kutató közvetlenül a megfelelő intézményhez fordulhat közlési szándékával engedélyért.

7 A 20. század magyar zenetörténet tárgyköréhez kapcsolódó tudományos tanulmányok kéziratai, katalóguscédulák

Az Archívumban őrzött magyar zenetörténeti tárgyú tudományos tanulmányok, gyűjtések, katalóguscédulák az Archívum megbízott munkatársa segítségével szabadon tanulmányozhatók, ám nem fénymásolhatók, digitális másolat nem készülhet róluk. Hivatkozás esetén a kutató kötelessége a pontos forrásmegjelölés. Az Archívum munkatársai a szükséges bibliográfiai adatokról tájékoztatást nyújtanak a kutatóknak.

8. Oral history gyűjtemény

Az Archívum oral history gyűjteményében őrzött vágott és vágatlan felvételek az Archívum megbízott munkatársa segítségével szabadon használhatók, másolni azonban tilos őket. Teljes interjú csak az interjú készítőjének, illetve az interjú alanyának engedélyével közölhető, hivatkozás esetén pedig a kutató kötelessége a pontos forrásmegjelölés. Az Archívum munkatársai a szükséges bibliográfiai adatokról tájékoztatást nyújtanak a kutatóknak.

II. Fölhasználás a nagyközönség számára

Kiállítás, film, fotózás, szkennelés

Komoly kiadvány, kiállítás, film számára a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum fotózás, filmezés, szkennelés céljára a megfelelő engedélyek (a Magyar Tudományos Akadémia Jogi és Igazgatási Főosztálya, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont főigazgatója, a Kutatóközpont Zenetudományi Intézetének igazgatója, szerző, jogörökösök, kiadók) beszerzése után, az őrzési hely közvetlen közelében (jelenleg a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézete épületének területén), rendelkezésre bocsáthat egyes kiválasztott dokumentumokat (zeneszerzői kéziratoldal, íráskézirat, levél, műsorlap, fotó stb.). Kivételes esetekben, elsősorban zenetörténeti vagy zenetudományi kiállítás céljából az Archívum korlátozott időre eredeti kéziratot is rendelkezésre bocsáthat, amennyiben a dokumentum őrzése és állagának védelme kellőképpen biztosítottnak látszik.

Jelen használati feltételek tárgyú dokumentum elválaszthatatlan mellékletét képezi a zeneszerzők, zenetudósok, előadóművészek, illetve örököseik, a Magyar Tudományos Akadémia és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont között létrejött, ingóságok átadásáról rendelkező megállapodásoknak.

Budapest, 2023. január 2.